

koja nam sa mnogobrojno isprepletenim primjerima iz života Svetaca zorno i slikovito prikazuje kršćanstvo, koja je najshodnija da zapravo utvrdi kršć. vjeru i podigne katol. življenje. Stoga nije ju dosta samo potvrditi s crkvene strane, dali ju i najtoplije preporučiti svemu kršćanskom pučanstvu i veleč. kleru.“ Tim je svaka daljnja preporuka od naše strane suvišna.

Anton L. Gančević, O. F. M.

Gillet: L' education du coeur. Paris 1911.

Ako je ikad bilo potrebno posvetiti ovoj temi većiku pažnju, to je svakako u današnje doba. Doduše broj inteligenata s većom ili manjom kulturom raste, no ne opažamo, da s time paralelno raste i broj značajnika. Nema sumnje, da je povod toj bijedi kraj drugih uzroka, što je moralna odgoja većinom jednostrana. Dok umaraju pamet djeteta već u normalci svakojakim za njegovu mlaganu dobu preteškim stvarima, to se premalo obziru da oplemene čud i srce, da se mladež normalno i harmonički razvije. Slično je i u drugim višim učilištima.

Zato dolazi generacija, koja ima malo reverencije prema tradiciji, prema starijima, prema domovini, religiji i drugim svetinjama. Ti gorki plodovi jednosrane odgoje ne opažaju se samo u omladini, koja je zaplovila materijalističkim vodama već prilično i u one, koja se ponosi katoličkim načelima. Zato g. jekoji misli, da je dovoljno biti članom koj g katoličkog društva, a tada smije dominirati svemu ne pazeći na fundament jakoga kršćanskoga života: poniznost i čednost. Zato je Gilletova knjiga od velike vrijednosti. Pisac je izvrsan pedagog, koji je duboko zavirio u život katoličke omladine francuskoga naroda. Upravo jer omladinu ljubi, zato joj ne laska, već otkrivajući bolest našega doba, a ta je bolest srca, otvoreno upozoruje katoličku omladinu, kako je i nju ta bolest oslabila. Iskrene riješe zablude i pogreške slušatelja na francuskim katoličkim univerzama; zajedno preporučuje lijek, kako će moći obnoviti pravi i kreпки kršćanski život.

Knjiga dijeli se u tri dijela. U prvom dijelu riješe bolesti srca, a te su: ljubav

poganska: svjetski egoizam, egoizam familijarni i socijalni. U drugom prikazuje uzroke bijede, a to su poglavito: fiziološki instinkti, strah pred naporom, strah pred intelektualnim naporom; svijet. — U trećem dijelu pruža lijek; a to je poglavito: napor fiziološki, napor estetski, napor intelektualni. Pisac promatra srce kao simbol sve naše ljubavi, bili to normalni ili abnormalni porivi. Kao najdivniji primjer prave i čiste ljubavi pokazuje nam Gospodina Isusa Krista. Gospodin ljubi svoju svetu majku, ljubi familiju (Kana Gal.), ljubi prijatelje, pače megju ženama ima prijateljice sestre Lazarove: Mariju i Martu. Ljubio je osobito slabe, malene, bolesne. U djelotvornoj ljubavi Gospodinovoj prema svim bijednicima opažamo uzor prave solidarnosti. — solidarnosti u trpljenju. Dosta je da otvorimo evangelje i vidjet ćemo, kako je Gospodin neizmjernim milosrgjem obuhvatio cio svijet. Istodobno kad liječi fizičke boli, iscijeljuje još veče rane duševne (n. pr. uzet.).

Prema tomu ljubav kršćanska treba da je po primjeru Isusovu živa sinteza svake zakonite ljubavi, tako da drugi ništa ne gubi već dobiva radi ljubavi, kojom ga radi Boga ljubimo. Ergo vrhunarsavska treba da je naša ljubav u svim niansama. Drugojačija je ljubav svjetska (l' egoisme paien). Ta nije univerzalna, pošto se bazira na egoizmu. Poganin ne ljubi druge kao samoga sebe iz ljubavi prema Bogu već iz ljubavi prema sebi. Ljubav poganska ne prelazi uskoga egoističkoga kruga. Prividno čovječja, često je u realnosti bestijalna (pederastija, prostitucija). Ergo ljubav kršćanska i poganska kao skroz oprečne ne mogu se sjediniti.

Nastavlja, kako bi trebalo da se ljube katolički djaci i kako se de facto ljube. Kao socijalno biče treba da se djak udružuje. U dobi je, gdje su jače strasti. Ako vidi, da ih je više, koji se krepko bore za krepnost i on će se ohrabriti i toj četi pridružiti. Proti koaliciji akatoličkoj treba postaviti koaliciju katoličku.

Zato ljubiti će katolički djak solidarnost kršćansku. Prema tomu ne će govoriti, ni snovati, ni činiti, što bi moglo moralnu čast drugova kompromitirati ili oslabiti. Zajedno sve

će učiniti, da dostojanstvo njihovo podigne. Nadalje treba da ga veže s drugovima solidarnost rodoljubna, napokon solidarnost sveučilišna. — Na sveučilištu treba da bude djak čovjek i kršćanin po uvjerenju; zato treba da sve podredi višem jedinstvu. No dopuštene su i njemu sve vrste simpatija, koje niču iz srodnosti temperamenta, srodnosti srca, odgoje, roda ili duševnih darova.

A kako je u realnosti? I među katoličkom omladnom, veli pisac, ima dosti neumjerenosti, nečednog vladanja, nečistoće, lijenosti, konačno lažne pobožnosti. Religiozne čine vrši gdje koji radi običaja, a ne smatra ih srestvima duhovne obnove. — Upozoruje djake, neka se čuvaju ljubakanja. Time gube ozbiljno vrijeme; a često prijateljstvo prelazi u strast i može biti za mnogog kobno, te se kompromitira krepot.

Kako se iz ovog malog prikaza nekih glava vidi, knjiga je vrlo instruktivna za svakog inteligentnog mladića, koji želi postati karakterni katolik i čovjek. Zato je preporučujemo katoličkim sveučilištarcima.

Dr. F. Zagoda.

P. J. Schulte: Unsere Lebensideale und die Kultur der Gegenwart. 8° (XIV u. 256. str.) Freiburg 1914. Herdersche Verlagshandlung. K 2'70 vez. K 3'65.

Pod tim naslovom izašla je nova knjiga, koja raspravlja o vjerskim stvarima. Pita se auktor, što je danas za religijom? Pa odgovara, da na svijetu ima malo onih, koji čvrsto vjeruju. Hvaća se protestantizma, o kojem se izražava, da je na putu k propasti gledom na religiju. Istina ima dosta katolika, koji s iskrenim i čistim srcem stupaju često na svete sakramente i vjeruju čvrsto, nu nemamo pravog razloga da budemo u tom optimisti. I kod nas se sve to više opaža nemar za praktičnim kršćanstvom, i kod nas se je uvukao indiferentizam, osobito kod „inteligentnih“ osoba. Raciiji bezvjerja okužili su zrak. Sumnjiva, skeptična mnijenja zahvaćaju sve šire dimenzije, ne raspravlja se više o ortodoksiji ili hereziji, o katolicizmu ili protestantizmu i koja bi od tih dviju vjera morala biti najbolja, već

je danas pitanje, da li se imamo boriti za vjeru ili za bezvjerje. Dok se skup osvjedočenih i dobrih katolika sve više i više k Isusu približuje, kao k svom centru, u isti mah broj onih, koji su se odalečili od Kristove vjere, sve se više umnožaje.

A ipak kao što je riba sa svih strana opkoljena morem i bez mora ne bi mogla živjeti, tako su i ljudi sa svih strana opkoljeni Bogom i bez Boga ne bi mogli živjeti. Panteisti, nihilisti, materijalisti, ateisti svi ti ničeću obstojnost osobnog inteligentnog Boga. Često se čuje riječ, da je astronomija odnijela Bogu nebo, geologija da mu je digla zemlju ispod nogu, zakon uzdržanja energije da je digla početak svijetu, a evolucija da je Boga i božju volju učinila suvišnom.

Krasno se auktor izrugiva svim tim željama razvratnih ljudi i to naprosto jednom pripoviješću o nekim otačanima, koji su mislili da su sami na svijetu. Imali su svoj jezik, svoje škole, svoju obrazovanost, pače i svoje listove. I nastalo je aktuelno pitanje, da li ima još ljudi na svijetu izvan njih. Jedni su odgovarali, da ih skroz nema, jer kad bi ih bilo, da bi se javili; drugi su kazivali, da ih nema, ali ipak da se to ne može za stalno ustvrditi; treći su govorili, da je moguće, e ima i drugih ljudi, a četvrti su stalno tvrdili, da ima još inteligentnih bića u svemiru.

Zaista priča je prosta, ali vrlo dobro crta današnji naraštaj na zemlji. Dokučiti štioć moći će sam aplicirati onu priču na moderni svijet, ako prve uzme kao one, koji Boga dotično i religiju sasvim ničeću, a posljeđnje, koji kao misaoni ljudi Boga priznaju.

Naš današnji naraštaj puno si umišlja, te akoprem je dandanas znanost skup istina, pretpostavka i sumnja, on sve drugo raši, ako se ne slaže sa njegovim pretpostavkama. i sumnjama. Misaoni čovjek poput Pasteur-a, Tome, Angustina i drugih ništa se drugo ne bi nego samo čudili današnjim nadrimudracima, koji ničeću Boga, a onamo „u njemu živimo, ničemo se i jesmo“ (Act. 17, 28) „nebesa kazuju slavu Božju“ (Ps. 18, 1.)

Ovakovih i sličnih rasprava naći ćemo u spomenutoj knjizi. Auktor je sve to pisao sa velikom lakoćom. Po tomu se vidi, da je puno i puno